

DATOVÝ MODEL JEDNOTNÉHO STANDARDU ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE

Kateřina Vrbová

Článek podává základní informace o připravovaném jednotném datovém standardu zásad územního rozvoje, který připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy. Povinnost zpracování vybraných částí zásad územního rozvoje v jednotném standardu vyplývá ze stavebního zákona. Podrobnosti stanoví prováděcí vyhláška, jejíž účinnost plánuje ministerstvo k 1. 7. 2024 spolu s náběhem účinnosti nového stavebního zákona.

V souvislosti s postupnou digitalizací územního plánování zavádí s účinností k 1. 7. 2024 stavební zákon (zákon č. 283/2021 Sb.) požadavky na zpracování vybraných částí územně plánovací dokumentace, vymezení zastavěného území a územních opatření o stavební uzávěře a asanaci území v jednotném standardu. Podrobnosti jednotného standardu stanoví vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu. Zatímco standardizace územních plánů se již v praxi naplno rozeběhla (a to zejména v návaznosti na nabytí účinnosti novelizace vyhlášek č. 500/2006 Sb. a č. 501/2006 Sb. k 1. 1. 2023), jednotný standard zásad územního rozvoje bude zaveden až v souvislosti s novou právní úpravou právě k 1. 7. 2024. Zásady územního rozvoje (dále jen ZÚR), jako základní koncepční dokument kraje sloužící k usměrňování jeho územního rozvoje a ochrany hodnot území, představují jeden ze stěžejních výstupů územně plánovací činnosti. Obsah a struktura ZÚR jsou stanoveny v příloze č. 7 stavebního zákona, ta se nijak zásadně neliší od dosavadní územně plánovací praxe. Rozsah výkresů grafické části se prakticky shoduje s přílohou č. 4 vyhlášky č. 500/2006 Sb. s výjimkou výkresu oblastí ploch a koridorů, ve kterých je uloženo pořízení a vydání regulačního plánu, protože tuto možnost nový stavební zákon vylučuje. Jedná se tedy o následující rozsah výkresů:

Povinně:

- výkres uspořádání území kraje obsahující zejména rozvojové oblasti a rozvojové osy, specifické oblasti a sídelní strukturu,
- výkres ploch a koridorů, včetně územního systému ekologické stability nadregionálního a regionálního významu,

- výkres krajin, pro které se stanovují cílové kvality,
- výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací.

Je-li to účelné:

- výkres oblastí, ploch a koridorů, ve kterých je uloženo prověření změn jejich využití územní studií,
- výkres pořadí provádění změn v území.

Návrh datového modelu vychází z výše uvedeného obsahu ZÚR a ministerstvo ho připravilo ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy. Při tvorbě byly zároveň zohledněny dosavadní praktické zkušenosti z uplatňování jednotného standardu územního plánu. Zpracovány jsou samozřejmě i nové požadavky vyplývající ze stavebního zákona. Standardizovanými jevy zásad územního rozvoje tak jsou:

- a) sídelní struktura, která zahrnuje centrum osídlení a sídelní strukturu jinou,
- b) oblast a osa, která zahrnuje rozvojovou oblast, rozvojovou osu a specifickou oblast,
- c) dopravní infrastruktura, která zahrnuje silniční, drážní, leteckou a vodní dopravu a dále dopravní infrastrukturu jinou,
- d) technická infrastruktura, která zahrnuje elektroenergetiku, plynárenství, produktovod, teplovod, zásobování vodou a odkanalizování, nakládání s odpady a technickou infrastrukturu jinou,
- e) vodní hospodářství,
- f) plocha a koridor jiný,
- g) těžba nerostů,
- h) zajištění obrany a bezpečnosti státu,
- i) územní systém ekologické stability,
- j) územní rezerva,
- k) krajina,
- l) asanace,
- m) pořízení územní studie,
- n) doplňkový typ objektu.

Doplňkový typ objektu mohou zpracovatelé využít v případě potřeby regulace, kterou nelze vyjádřit předchozími uvedenými jevy. K tomuto řešení byla inspirací technická specifikace tématu „plánované využití území“ dle směrnice INSPIRE, stejně jako pro řešení problematiky metadat, kdy je jejich součástí i vymezení řešeného území a jsou předávána spolu s ostatními daty ZÚR.

V rámci tvorby datového modelu byla následně vytvořena jednotná sada atributů, která je z části společná všem typům objektů, z části je relevantní jen pro některé typy objektů. Při jejich návrhu byl kladen důraz na zajištění maximální provázanosti údajů napříč samotnou dokumentací (údaje o tom, zda se jedná o veřejně prospěšnou stavbu, zastavitelnou či transformační plochu apod., jsou vedeny formou atributu u jednotlivých záměrů). Zároveň by měla být zajištěna provázanost i v rámci hierarchického systému územně plánovacích dokumentů (atribut úroveň povede informaci o tom, zda je daný prvek vymezen na základě politiky územního rozvoje, územního rozvojového plánu či jen přímo zásadami územního rozvoje, v případě vymezení na základě nadřazeného dokumentu bude uvedeno označení objektu v nadřazeném dokumentu). Datový model počítá s tím, že bude možné předávat do centrálního systému (Národní geoportál územního plánování) jak data nová, tak změnová. To umožní v rámci databáze jasně určit, kterou změnou byl daný prvek v rámci ZÚR ukotven. Dále bylo potřeba vyřešit problém zrušených částí územně plánovacích dokumentací. V návaznosti na § 114 odst. 2 stavebního zákona má pořizovatel nově povinnost při zrušení změny územně plánovací dokumentace zajistit úpravu úplného znění, je-li to ne-

zbytné. V reálné praxi mohou nastat dva různé případy. Buď je prvek zcela zrušen (v rámci zápisu se u prvku v centrální databázi vyznačí ukončení jeho platnosti a nebude tedy ani předmětem výdeje dat), nebo je zrušen pouze z části, zůstal tedy v nějakém rozsahu v platnosti (v takovém případě se v rámci zápisu u prvku v centrální databázi vyznačí dotčení tohoto prvku rozsudkem soudu či rozhodnutím v rámci přezkumného řízení, prvek bude předmětem výdeje dat). Spolu s platnou dokumentací budou v Národním geoportálu územního plánování k dispozici i příslušné soudní rozsudky a rozhodnutí o zrušení v rámci přezkumného řízení.

Z hlediska výměnného formátu přistoupilo ministerstvo na základě dohody se zpracovatelem a i s ohledem na doporučení otevřené formální normy k prostorovým datům (dostupná na <https://ofn.gov.cz>) k formátu GML, byť řada krajských úřadů by uvítala spíše dosud nejčastěji používaný výměnný formát ESRI Shapefile. Tento výměnný formát je však již považován za zastaralý a není doporučen k používání. Ministerstvo je připraveno případnou problematiku převodu dat z nativních formátů zpracovatelů pomoci řešit (aktuálně se jedná o zajištění konektoru do/z prostředí ArcGIS).

Zavedení jednotného standardu ZÚR přinese v první fázi nutnost naučit se pra-

Přehled navržených společných atributů pro všechny typy objektů v rámci datového modelu ZÚR

Atribut	Hodnota
centrální identifikátor	kód objektu přidělený Národním geoportálem územního plánování
identifikátor zdroje	kód objektu původního zdroje
název vyššího územně samosprávného celku	zkratka názvu kraje dle číselníku Registru územní identifikace, adres a nemovitostí
název	název objektu
zápis	založeno ZÚR zrušeno vydáním nových ZÚR založeno změnou upraveno změnou zrušeno změnou zrušeno soudem či přezkumem dotčeno rozsudkem soudu či přezkumem výpis dat (vydání dat)
zpochybněno	dotčeno rozsudkem soudu či přezkumem
odkaz zrušení	dálkový přístup ke zveřejněnému rozhodnutí soudu či opatření obecné povahy v rámci přezkumu nadřízeného orgánu
kód dokumentace z evidence územně plánovací činnosti	kód dokumentace přidělený v evidenci územně plánovací činnosti
číslo změny	pořadové číslo změny
poznámka	text

covat s novou strukturou, novými vzory. V rámci metodické činnosti se bude ministerstvo snažit o maximální podporu zpracovatelů i pracovníků krajských úřadů tak, aby bylo zavedení jednotného standardu ZÚR pro všechny ve výsledku

přínosem a jeho zavedení práci ulehčovalo, nikoliv komplikovalo.¹

*Ing. Kateřina Vrbová, Ph.D.
Odbor územního plánování
Ministerstvo pro místní rozvoj*

ENGLISH ABSTRACT

Unified Data Standard Model of the Spatial Development Principles, by Kateřina Vrbová

The article provides basic information about the prepared Unified Data Standard of the Spatial Development Principles, which was developed by the Ministry of Regional Development in cooperation with the Prague Institute of Planning and Development. The obligation to develop selected parts of the Spatial Development Principles in a unified standard, results from the Building Act. The details are set out in an Implementing Decree, which is planned to come into force on 1 July 2024 together with the new Building Act coming into effect.

¹ Upozorňujeme, že výsledná podoba jednotného standardu zásad územního rozvoje mohla ještě na základě výsledku meziresortního připomínkového řízení doznat odchylek, text článku byl připraven v dubnu 2024.